

VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽ ZA POZNÁNÍM ČESKÉHO ŠVÝCARSKA

2025

SPRÁVA NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO VYHLAŠUJE 25. ROČNÍK VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽE, KTERÁ PROVĚŘUJE ZNALOSTI DĚTÍ I DOSPĚLÝCH PŘÍRODOVĚDNÝMI I VLASTIVĚDNÝMI OTÁZKAMI Z REGIONU ČESKÉHO ŠVÝCARSKA.

TÉMA VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽE:

Výročí 25 let od založení Národním parku České Švýcarsko – Společně pro lidi i pro přírodu

V letošním roce slaví náš zatím nejmladší Národní park České Švýcarsko již 25 let od svého založení.

Připomeňte si společně s námi prostřednictvím naší soutěže některé zajímavé události, které na území národního parku proběhly od roku 2000. Pojďte společně s námi hledat odpovědi, co vše se v národním parku za tu dobu podařilo, ale i jaké problémy toto území potkaly, nebo co přírodě i lidem přinesla existence národního parku.

1. Přípravy vyhlášení nového národního parku jsou vždy náročné. Většinou od první zmínky o zřízení nového národního parku do skutečného vyhlášení nějakého území za národní park uplyne i několik let někdy i desetiletí. Během té doby se hledá kompromis mezi zástupci ochrany přírody, místními obyvateli i různými zájmovými skupinami. Sami to můžeme nyní sledovat u plánovaného národního parku Křivoklátsko a jinak tomu bylo při vzniku NP České Švýcarsko. Víte, kdy MŽP poprvé oficiálně vyhlásilo záměr na zřízení NP České Švýcarsko formou veřejné vyhlášky?

- a) Září 1990
- b) Září 1992**
- c) Září 1999

Informace k této otázce určitě najdete i ve zpravodajích správy NP ČŠ na www.npcs.cz

2. Domněnky některých odpůrců založení národního parku byly například, že národní park nebude přínosem pro rozvoj obcí a regionu nebo že vyhlášením nedojde k zvýšení turistického ruchu. Dnes vidíme, že se tyto scénáře nenaplnily. Za 25 let fungování národního parku je viditelný rozvoj v oblasti cestovního ruchu a turistické infrastruktury nejen v obcích národního parku, ale i širším okolí. I správa parku za dobu své existence investovala velké finanční prostředky do údržby turistických cest, vytvořila několik naučných stezek, či zážitkový areál. Zpřístupnila nová místa, opravila a vybudovala řadu vyhlídek, přístřešků, laviček. Víte, která z naučných stezek je na území NP nejnovější a byla slavnostně otevřena v dubnu 2024?

- a) NS Česká silnice
- b) NS Jetřichovické skály
- c) NS Údolím říčky Křinice všemi smysly**

3. Cílem opravy cest i prvků v terénu je především bezpečnost návštěvníků, druhotným efektem oprav je často i ochrana přírody nebo kulturní památky. Kvalitní cesty a atraktivní stezky včetně naučných motivují návštěvníky k jejich návštěvě a minimalizují potřebu opouštět je, čímž se snižuje riziko rušení živočichů využívajících prostor mimo turistické stezky ke svému životu. U vyhlídek pak budování kovových konstrukcí a ochranných plošin zabraňuje poškozování pískovcových skal v důsledku nadměrného sešlapu turisty.

Který skalní hrádek v národním parku je kulturní památkou a i významným archeologickým dědictvím a Správa NP České Švýcarsko jej v roce 2018 zpřístupnila široké veřejnosti vybudováním ochranných roštů a zábradlí, které umožňují prostup světla k porostům na skále a jsou šetrné i ke skále samotné.

- a) Brtnický hrádek
- b) Falkenštejn**
- c) Šaunštejn

4. Ještě před vznikem národního parku České Švýcarsko začal záchranný program znovunavrácení sokola stěhovavého do Labských pískovců na saské straně. Na našem území díky tomu znovu po letech zahnízdili v roce 1996 sokoli a od té doby zde vyvádějí svá mláďata každý rok. Na populaci těchto ohrožených druhů živočichů se může velmi projevit to, jak dokáží lidé respektovat určitá pravidla návštěvy národního parku zejména v době, kdy vyvádějí mláďata. V době hnízdění se některé lokality přechodně uzavírají, a to jak v Národním parku České Švýcarsko, tak i v některých částech Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce. Víte, které ptačí druhy tyto dočasně uzavřené lokality chrání?

- a) výr velký, čáp černý, sokol stěhovavý**
- b) výr velký, krkavec velký, sokol stěhovavý
- c) čáp černý, orel mořský, výr velký

5. Od počátku národního parku se v lesních porostech na jeho území, které byl v minulosti hodně pozměněné člověkem, upravovala skladba lesa tak, aby se snížilo zastoupení smrků. Do roku 2017 se smrčiny dařilo přeměňovat poměrně dobře, správa přetvořila zhruba čtvrtinu z nich. V roce 2018 nastalo dlouhodobé sucho. Tomu navíc předcházely dvě vichřice – na podzim 2017 a na jaře 2018. Do toho se rozpoutala kůrovcová kalamita. V roce 2022 navíc proběhl v části parku velký požár. Nepůvodní rozsáhlé smrkové porosty, tak podlehlly rychlému rozpadu. Věděli byste jak velkou část národního parku zasáhl zmíněný požár v roce 2022?

- a) 61 %
- b) 33%
- c) 12%**

6. Heslo platící pro národní parky: „Ponechat přírodu přírodou“ se ve velké míře bude uplatňovat i v Českém Švýcarsku, a to na plochách postižených požárem nebo kůrovcem, které budou z velké části ponechány samovolnému vývoji. V NP České Švýcarsko se v přírodní a přírodě blízké zóně, kde se téměř nezasahuje, nachází 34, 5 % území. Věděli byste, jaká část území je pro srovnání bezzásahová v německém národním parku Bavorský les, který byl založen dne 7. října 1970 jako první německý národní park.

a) 50 %

b) 75 %

c) 90 %

7. Národní parky neplní jen funkci ochrany přírody a krajiny, ale zajišťují i výchovně – vzdělávací aktivity. V Českém Švýcarsku tomu není jinak, a tak zde najdete několik naučných stezek, informační střediska, ale i lesní zážitkový areál Rysí stezka. Můžete se zúčastnit přednášek, výstav, exkurzí, akcí pro veřejnost, ale i ekoprogramů, letních táborů, nebo si přečíst řadu vzdělávacích materiálů, které Správa NP České Švýcarsko vydává. Každý rok se správa národního parku snaží návštěvníkům přichystat něco nového, nebo něco významně opravit apod. V roce 2024 se veřejnosti například otevřela Plšíkova zahrada u Správy NP České Švýcarsko Krásné Lípě. Věděli byste, co bude slavnostně otevřeno návštěvníkům v roce 2025?

a) Vyhlídková plošina na Mlýnské stezce u Mezné

b) Vyhlídková plošina na Rysí stezce na Mezní Louce

c) Naučná stezka okolím Pravčické brány

8. Do Národního parku České Švýcarsko se v roce 2016 po 250 letech vrátil i vlk obecný. Národní parky vnímáme především z estetického hlediska jako krásnou přírodu, ale o kvalitě přírodního prostředí mnohem více vypovídá, jaké druhy zde žijí nebo se sem vrací. Návrat vlků do této krajiny ukazuje, že České Švýcarsko navzdory dynamické proměně lesa zůstává vysoce kvalitním přírodním prostředím, které chráněné druhy rády využívají jako svůj životní prostor. Vlkům se tu daří natolik dobře, že už tu několik let i úspěšně vyvádějí mláďata. V kterém roce ale bylo poprvé zdokumentováno, že se zde narodila vlčata?

a) 2018

b) 2021

c) 2023

9. Díky dokumentování života vlků a jelení zvěře se podařilo na fotopastech umístěných v Českém Švýcarsku zachytit v roce 2022 dalšího zajímavého tvora, který byl dříve v Českém Švýcarsku běžným druhem. Zoologové se nyní na jeho výzkum zaměřili a budou zjišťovat, zda snímek na fotopasti dokládá je jen ojedinělý výskyt nějakého migrujícího jedince, nebo se zde už tento živoch usadil trvale. O kterého živočicha se jedná?

- a) rys ostrovid
- b) medvěd hnědý
- c) kočka divoká

10. Správa Národního parku České Švýcarsko pečuje v rámci Národního parku České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce také o řadu maloplošných chráněných území. Jedná se celkem o více než dvě desítky přírodních rezervací či památek, včetně rezervací a památek národního významu. V přírodní památce Rybník u Králova mlýna se vyskytuje jedna vzácná rostlina, silně ohrožený chráněný druh, který v České republice najdeme právě jen Labských pískovcích. Víte, jak se tento druh rostliny jmenuje?

- a) žabníček vzplývavý
 - b) drobnokvět pobřežní
 - c) lakušník vzplývavý
-